

φίξας, τῆς ἀθανασίας καὶ γιὰ τοῦτο καὶ τῆς εὐ-
τυχίας.

Τέτοιο πολιτιστικὸ ὄργανο εἶνε ἡ δημοτικὴ μας
(ἂν δὲν ἦταν ἔπρεπε νὰ τὴν θυσιάσουμε σὲ ἀνώτερα
ἰθνηκὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα)· καὶ μὴ μοῦ πείτε
πῶς οἱ ὀπαδῆί τῆς εἴμαστε ἀκόμα λίγοι· κοιτᾶτε
δέκα χρόνους ὀπίσω, ἔπειτα κοιτᾶτε εἴκοσι χρόνους
ὀπίσω, πόσοι ἦταν τότες;— Ἄγριο θὰ γένουν περσότεροι
καὶ γλιγῶρα ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰνε δημοτικιστῆς,
θὰχουν τότες δική τους τέχνη, δική τους ἐπιστήμη,
δικό τους πολιτισμό. Καὶ τὸ ὅτι μία τέτοια ἐργα-
σία γένηται σὲ τόσο θλιβερὸς μέρους τὸν τόπο μας,
ἀποδείχνει πῶς αἷμα νέο, θρησκευτικὸ καὶ μεστωμένο
ῥεεὶ στὲς φλέβες τοῦ ὀργανισμοῦ τοῦ λέγεται ἑλλη-
νικὸ γένος.

Κι' ὅμως τὰ δημόσια πράγματα τῆς πατρίδος
εἶνε σὲ δεινὴ θέσι· τοὺς χρειάζεται διορθωμὰ· γιὰ
τοῦτο σύμφωνα μὲ τὴν Ἀρχὴ μας πρέπει νὰ στηλι-
τεύουμε τὰ κακὰ, καὶ μάλιστα τὴ ρίζα τοῦ κακοῦ
τὴν ἀναρχία. Ἀλλὰ φανερὰ, γιὰ νὰ χτυπήσουμε
ἀποτελεσματικὰ πρέπει νὰ μορφώσουμε ἕνα σύστημα,
πρέπει ὁ ἀγῶνας μας νὰνε δημοκόμος, νὰ φαίνεται
πῶς ἐνεργοῦν πάντα οἱ ἴδιες ἀρχές μας, καὶ μάλι-
στα νὰ μὴν ἐπαινοῦμε ποτὲ ἐκείνους τοὺς πολιτικούς,
ποῦ, καθὼς ἔλεγε ὁ παλαιὸς Κλεόβουλος «οὔτε ψό-
γον οὔτε νόμον φοβούμαι» ὅπως σφλημέν·— συγχα-
ρεῖτε μου τὴν κρίση — τὸ κάκατε στὲς τελευταῖες
ἐκλογές· νομίζω τέλος πῶς ὁ Νουμάς ἔπρεπε νὰχει
ἕνα πρόγραμμα κοινωνικὸ καὶ πολιτικὸ νὰ τὸ συζη-
τεῖ καὶ νὰ τὸ ὑποστηρίξει· ἀλλὰ στῆθηρα του τὰ
ζητήματα πρέπει νὰ ἐξετάζονται μὲ βῆθος, ὅχι ὅπως
τὸ κάνουν μερικὰ συναργάτες μας χαριτολογώντας
καὶ κοροϊδεύοντας.

Σ' ἡμᾶς ἡ ἀναρχία εἶνε διπλὴ· εἶνε δηλαδὴ ἀτα-
ξία κοινωνικὴ καὶ ἀνυποταγὴ σὲ νόμο, καὶ γιὰ μιὰ
τάξην ἀνθρώπων ἡ ἀναρχία εἶνε καὶ ἠθικὴ. Γι' ἀφοῦ
βλέπουμε συχνὰ τὸ σοβαρὸ φαινόμενον τῆς κομματι-
κῆς ἀσυστασίας, γι' ἀφοῦ μ' εὐκολία βουλευτῆς καὶ
ὑπουργοὶ ἀλλάζουν δίχως συστολὴ γνώμη, γι' ἀφοῦ
συχνὰ πέφτει ἡ Κυβέρνησις.

Ἀς ἰδοῦμε τώρα ποιὸς εἶνε ὁ αἰτίος τῆς ἀναρ-
χίας, ἡ καλλίτερα ἢς ἐρευνήσουμε ἂν φταίει ὁ ἰθνη-
κὸς χαρακτήρ· καὶ τότες ἀναχωρώντας ἀπὸ τὴν
ἱστορίαν πρέπει ν' ἀποδείξουμε πῶς ὁ Ἕλληνικὸς
λαὸς μ' ὅλα τὰ προτερήματά του εἶνε ἀνίκανος νὰ
κυβερνηθῆ μοναχὸς — ἢ ἂν φταίει τὸ πολίτευμα —
καὶ τότες πάλι πρέπει ν' ἀποδείξουμε πῶς μιὰ τάξην

τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, καὶ μάλιστα ἡ ἀνώτερη,
ἔχει τόσες ἀρετῆς, ποῦ ἀφτὴ ἔπρεπε κυριαρχικὰ νὰ
δικαιῶσει τὸν τόπο γιὰ νὰ τὸν ὀδηγήσει στὴ λύτρωσι.
'Ἀπ' ὅλα τοῦτα τίποτα δὲν εἶνε ἀληθινὸ.

Ναὶ εἶνε βέβαιον πῶς στὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα τὰ
κράτη ἦταν μικρὰ καὶ ἀκατάστατα, πῶς οἱ Διαδό-
χοι ποῦ πρῶτοι ἐσύστησαν μεγὰλα βασιλεία δὲ μᾶς
ἔφηκαν μνημεῖα διοικητικῆς ἐπιστήμης, ὅπως ἔπειτα
οἱ Ῥωμαῖοι, ἀλλὰ τὸ Βυζάντιον μὲ τὴ χιλιόχρονη
ζωὴ του μᾶς διδάχνη πῶς ὁ Ἕλληνισμὸς ἐτελειο-
ποίησε καὶ θυμασία ἐφόρμωσε τὴ Ῥωμαϊκὴ ἐργα-
σία. καὶ μάλιστα μὲ τόση τέχνη ποῦ ἀκόμα σήμερα
τὰ πολιτισμένα κράτη βαδίζουν ἐπάνου στὰ χνάρια
τῶν Βυζαντινῶν. Οἱ δυναστεῖες ἀλλάζουν συχνὰ στὴν
Πόλιν, μὰ ἡ δημοσία τάξην λίγο σαλεύεται ἢ καὶ
καθόλου. Στὸ Μεσαιῶνα λοιπὸν ἡ ἴδια ἡ δική μας ἡ
φυλὴ δέχνηται ἀξία νὰ κυβερνήσει, ἕνα μεγὰλον καὶ
σοβαρὸν κράτος ποῦ μένει πάντα ἀνώτερον ἀπὸ τὰ σύ-
χρονα βασιλεία. — Ἀλλὰ οἱ Τούρκοι, ὁ κίραρχικώ-
τερος τῶν βαρβάρων λαῶν, γκρεμίζει τὸ Βυζάντιον καὶ
τοὺς νόμους του καὶ σταίνει στὴν Ἑλλάδα τὴν Ἀσια-
τικὴν ἀναρχία, καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους κληρονομοῦμε
κ' ἡμεῖς τὴν κοινωνικὴν ἀσυστασία. — Φανερὰ ἡ τω-
ρεῖνὴ κατάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ θάταν διαφορετικὴ
πολύ, ἂν μᾶς εἶχε ὑποδουλώσει ἄλλος λαὸς ἐπιδειχτι-
κὸς πολιτισμοῦ· θάνε λ.χ. ἀλλοίως πολιτισμένοι οἱ
Οὐγγαρεῖς ἢ οἱ Τζέχοι, ὅταν χωριστοῦν ἀπὸ τὴν
ἀυστριακὴν κυριαρχίαν παρὰ ὅτι ἡμεῖς ἄμα ἐδιώξαμε
τοὺς Τούρκους. Νομίζω ὅμως πῶς μόνον ἱστορικὴ εἶνε
ἡ αἷτα τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας μας, ὅχι πῶς ἡ
φυλὴ μας βρίνηται τώρα πλὴν σὲ παρακμῆ, γιὰτί,
ἂν ἦταν ἔτσι, δὲ θάχε τότες προτερήματα ποῦ τὰ
ζηλέθουν καὶ οἱ ὀχτροὶ μας, πολεμώντας τὴν γιὰ
τοῦτο.

Στὰ Τούρκικα χρόνια (στὴν Ἐφρᾶνησον τὸ ἴδιον
μὲ τοὺς Βενετούς) ὁ φτωχὸς λαὸς θρηνῆ ἀλυσοδε-
μένος· οἱ πρόκριτοι ὅμως, ἡ ἀριστοκρατία τοῦ γέ-
νους, ἡ τουρκέουον ἢ φραγγεούον, ἡ δουλικὰ ὑποτά-
ζονται καὶ κολακεύουν τοὺς τυράννους, κ' ἔτσι ἀρπά-
ζουν προνόμια, ἀποχοῦν περιουσίας, ἀπολαβαίνουν
ψευτικῆς τιμῆς καὶ δυναστεύουν κ' αὐτοὶ τὸ λαὸν,
ἐκείνους δηλαδὴ ποῦ θὰ ὑπεφέρουν περσότερον στὴν
ἐπανᾶστασιν καὶ ποῦ θὰ βγάλουν ἀπὸ τὰ σπλάγχνα
τοὺς τοὺς ἥρωες τῆς παλιγγενεσίας. Οἱ πρόκριτοι
(μὲ κάποιαν ἐξαίρεσιν ἔνοιοῖται) εἶνε οἱ λιγώτεροι
ἰθνηκοὶ, οἱ λιγώτεροι ἀφοσιωμένοι στὴν πατρίδα· καὶ
ἀρκιτὸ παράδειγμα εἶνε οἱ Φαναριώτες. Πόσον θάταν

διαφορετικὸς ὁ Ἑλληνισμὸς ἂν ἀρμόδια εἶχε ἐργαστεῖ
ἡ ἀριστοκρατία τοῦ γένους; τί θάταν ἡ Βλαχία κ'
ἡ Βουλγαρία ἀφοῦ τόσο Ἕλληνες τὲς ἐκυβέρνησαν;

Ὡς τόσο ἕνα μέρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ γένηται
κράτος αὐτόνομον, καὶ οἱ πρόκριτοι νομίζουν πῶς
μποροῦν νὰ ἐκκολοθηθῶν τὰδικήματά τους· καθὲ
στιγμὴ φέρουν ἔνου-κάτου τὸν τόπον μὲ τὲς δικμά-
χες τους καὶ μὲ τὴν ἀνυποταγὴ τους· καὶ ἂν κανεὶς
σκηκόνεται· στὴν ἀνώτερη τάξην, συμμορφώνεται μὲ
τοὺς παληοὺς πρόκριτους, θέλει ν' ἀρπάξει καὶ κεί-
νος. Ἡ ἀναρχία στὴν Ἑλλάδα πηγάζει ἀπὸ τὴν
ἀνώτερη τάξην, ὑποταχτικοὶ τῆς εἶνε οἱ κακοῦργοι,
ποῦ χάρις στὴν ἐπιτροπὴ τῆς δὲν τιμωροῦνται, ὁ ἐπί-
λοιπος λαὸς ἢ φοβᾶται καὶ δὲ μιλεῖ, ἢ παρασέρνηται
καὶ κείνος καὶ σφάλλει, γιὰτί ὅπως ὅλοι οἱ λαοὶ,
ἔτσι καὶ ὁ Ἑλληνικὸς εἶνε εὐκολοπατῆτος. Ὀδηγη-
μένος ἀπὸ ἀνώτερον ἀνθρώπον καταρθῶναι ἔργα με-
γὰλα, ὅταν ὅμως ἀρχοῦσι ἀγύρται καὶ πονηροὶ τῆς
πολιτείας οὐδὲν εἶδος, ἐπεὶ τὰ χειρῶνα νικά.»

Ἐνῶ ὅμως σὲ καθὲ κοινωνία μερικὰ άτομα ἢ μπο-
ρεῖ νὰ πέσουν σὲ ἠθικὴ ἀναρχία, ὅπως στὸν κόσμον
ὅλον οἱ κακοῦργοι, ἢ ἐδῶ μιὰ τάξην ἀνθρώπων ποῦ
κατὰ δυστυχία οἱ περσότεροὶ τῆς εἶνε στὴν πρώτη
σειρᾶ, ἕνα ἔθνος ὀλάκερον, ὅσο καὶ ἂν εἶνε σαλεμένα
τὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας, καὶ ὅταν σφάλλει δύσκολα
χάνει τελείως τὴ συνέδισή του, ποῦ ἄμα τῆς δο-
θεῖ ἀφορμῆ εἶνε παρῆτομη νὰ ζυπνήσει, ἀγνή καὶ
ἀγαθὴ, γιὰτί εἶνε ὀπλισμένη μὲ τὴν πείρα τῶν αἰ-
ῶνων, μὲ πατριωτισμὸν, μὲ κληρονομημένη ἠθικὴν, μὲ
θρησκείαν γιὰ τὸν ἑαυτὴ τῆς, καὶ ἀκόμα περσότερον
παρὰ στὰ ἄλλα ἔθνη ἕνα τέτοιο φαινόμενον μποροῦμε
νὰ τὸ παρατηρήσουμε στὸν Ἑλληνισμὸν.

Καὶ ἂν ὅσα λέω εἶνε ἀληθινὰ, ἂν ἀλήθεια ἡ
πρῶτη τάξην τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, ἐξαιρώντας
πάντα μερικὰ άτομα, ἔχει τὴν λιγώτερον κοινωνικὴν
ἀξίαν, ἂν ἀληθινὰ ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἀξιοθρήνητη κα-
τάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους τὴν ἀποδείχνουν
ἀνήθικη καὶ ἀνάξια νὰ ἐξουσιάζει τὸν τόπον (γιὰτί
αὐτὴ ἀπατῶντας τὸν κόσμον μὲ ζημία ἀνυπολόγιστη
τοῦ γένους ἐκυβέρνησε ὡς τώρα) καὶ ἂν ἀληθινὰ μὲ
ὀποιαδήποτε ἀλλαγὴν τοῦ πολιτεύματος, ποῦ δύσκολα
μπορεῖ νὰ γένη φιλελευθερώτερον καὶ ποῦ θάταν ἴσως
ἄκαιρον τέτοιο νὰ γένη, θάποχτήσει περσότερα προ-
νόμια, περσότερον δύνηκην, καὶ ἐπομένως τὸ κράτος
θὰ γένη χειρότερον, τί πρέπει νὰ κάνουμε, ἀφοῦ εἴ-
δαμε πῶς τὸ ἔθνος περπατεῖ σὲ κακὸν δρόμον, γιὰ νὰ
κρατοῦμε τοῦλάχιστον ζυπνήν τὴν ἀποκαρωμένην

ΔΑΝΤΗ

ΚΟΛΑΣΗ

Τραγούδι τριακοσιῶ πρώτο.

Ἡ γλῶσσα ποῦ μὲ κέντησε προτῆτερ καὶ μοῦχε
Τὰ δύο μου μάγουλα μὲ τῆς ντροπῆς τὸ χρῶμα βίψει,
Αὐτὴ ἡ ἴδια τάνειφάρμακον μοῦ πρόσφερε κατόπι.
Τὸ ἴδιο λένε καὶ γιὰ τὸ κοντάρι τοῦ Ἀχιλλῆα
Καὶ τοῦ γονεῶν του ποῦ εἶτανε στὴ βασιεῖα φαρμάκι.
Κατόπι ἐγενότανε τῆς γιαιτριᾶς βοτάνη.
Ἐστρέψαμε τίς πλάτες μας κ' ἀφήκαμεν ὀπίσω
Τὴν πονεμένη λαγκαδιὰ, στὸν ὄχτον περπατῶντας
Ὅπου τὴν ζῶνει γύρωθε, χωρὶς νὰ ποῦμε λέξη.
Ἐδῶ ποῦ περπατούσαμε δὲν εἶταν μέρη, οὐτε
Καὶ οὐτε σκοτεινὴ κ' ἐγὼ καλά δὲν ἠμποροῦσα
Νὰ σπρώξω τὴν ματιὰ βαθυὰ· ὅταν μὲ μῖα ἀκούω,
Μιὰ σάλπιγγα μὲ δύναμιν νὰ σκούζει ποῦ ἢ φωνὴ τῆς
Καὶ τὴ βροντὴ θὲ νάσθουε. Τὸν ἦχο ἀκολουθῶντας
Τὰ μάτια μου καρφώθηκαν σὲ μιὰ μεριά στὸ βῆθος.

Ἡ μάχη ἂν ἐτέλειωσε μὲ τὴν φριχτὴν τὴν ἦτα
Ποῦ ὁ Κερλομάγνος ἔλασε τὴν ἄγναν ἐκστρατεία
Ποῦ δυνατὰ δὲν ἔσκουζεν ἡ σάλπιγγα τοῦ Ὀρλάνδου.
Καὶ μόλις εἶχα τὴν ματιὰ σαυτὸ τὸ μέρος στρέψα
Πολλοὺς ψηλοὺς μοῦ φάνηκε νὰ ξεχωρίζω πύργους
Καὶ ρώτησα τὸν Δάσκαλον· Ποιὰ νᾶνε κείνη ἡ χώρα;
Πηγαίνοντας, μὰ κἀντήσε, ἀδιάκοπα σὲ σκότος
Πλανιέται ἡ φαντασία σου κατόπι, σὲν ζυγῶσις
Θὰ δέξῃ τὸ πόσον ἡ ἀλίστησιν ἀπὸ μακρὰ γελιέται.
Γι' αὐτὸ τὸ βῆμα τάχυνε καὶ πρὶν κεί πέρα πᾶμε,
Μοῦ εἶπε παίρνοντας ἐμὲ μ' ἀγάπην ἀπὸ τὸ χέρι,
Καὶ μὴ τὸ πρᾶμμα σοῦ φανῆ παραξένο κατόπι.
Νὰ ξέρεις ποῦ εἶνε γίγαντες ἐκεῖνοι κ' ὄχι πύργοι.
Μὲς τὸ πηγᾶδι μένουσε μπηγμένοι γύρω, γύρω
'Ἀπὸ τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὸ μισὸ κορμὶ τους δῶν
Ἐὰν δταν λυῶναι ἡ πηχτερὴ ὀμίχλη ποῦ φουνῶνει
Κι' ἀρχίζουν τὰ μάτια μας νὰ ξεχωρίζουν πέρα
Τὰ πρᾶγματα ποῦ τᾶρυθεν ἢ καταχνηὰ, τὸ ἴδιον
Τὰ μάτια μου τρυπούσαν τὸ πηχτομοῦρον ἀγέρι
Καὶ πῶς ἐζύγωνε κοντὰ στὸν ὄχτον λίγο, λίγο,
'Ἡ πλάνη μὲ παρᾶταγε γιὰ νὰ μὲ πιάσει ὁ τρόμος.
Γιὰτί ὅπως μὲς τὸ στρογγυλὸ τὸν τοῖχον ποῦ τὸν ζῶνει
Μὲ πύργους στεφανώνεται τριγύρω ὁ Μοντερμῶνης,
Στὸν ὄχτον γύρω ποῦ ἦτανε τοῦ πηγαδιοῦ ἡ περσοῦλα.
Ἐὰν πύργοι ἐδῶ φαντάζαν κ' οἱ γίγαντες ποῦ ἀκόμη
Στὸν οὐρανὸν δταν βροντᾶνε ὁ Δίας τοὺς φοβερίζει.
Καὶ βλέποντας ξεχώρισα μανοῦ τὸ πρῶτωπό του
Τοῦ ὅμως καὶ τὰ στήθια του κ' ἀπ' τὴν πλατιὰ κοιλία του
Μεγὰλον μέρος καὶ τὰ δύο τὰ χέρια κρεμασμένα

Εἰς τὰ πλευρὰ. Σὰν ἔπαυε τὴν τέχνην τῆς ἡ φύση
Νὰ κάνει τέτοια τέρατα θερρῶ πῶς εἶχε δίκη
Τὶ πῆρε ἀπὸ τὸν Ἄρη αὐτοὺς τοὺς φοβεροὺς στρατιώτες
Κι' ἂν κάνει ἀκόμη ἐλεφαντες καὶ φάλαινες, γιὰ κείνους
Ποῦ βλέπουνε τὰ πρᾶγματα μὲ μάτι γυμνασμένο
Ποῦ γνωστικὰ τὴν κρίνουνε καὶ δίκαια γιὰτί δπου
'Ὁ νοῦς μακρὴ ἐνώνεται μὲ τὴν κακοδοξία,
Καὶ μὲ τὴν δύναμιν, φραγγῶ· κενέντε δὲν ἀξίζει.
Μακρὸν, πλατὺ τὸ πρόσωπον ἐκείνου μοῦ φαίνονταν
'Ὅσᾶν τὴν κουκουάραν αὐτὴ τοῦ Ἄη Πέτρου μὲς τῆ
[Ρώμη].
Κι' ὁ σκελετὸς ἀνάλογος σὲ τέτοια μεγὰλοθην.
Γιὰτί ἀπ' τὸν ὄχτον ποῦ ἦτανε περῶμα καὶ κρῦβει
'Ἀπὸ τῆ μέση τὸ μισὸ τὸ σῶμα ὡς τὰ ποδάρια,
Μεγὰλον μέρος ἄφινε νὰ βγαίνει ἀπ' δῶν, τόσον
Ποῦ καυχήμα θὰ τᾶχανε τρεῖς Φρίτσοι ἂν μποροῦσαν
Νὰ μετρηθῶν στὸ ψῆλωμα. Γιὰτί ἐγὼ μετροῦσα
Τριάντα πιθαμῆς γερῆς ἀρχίζοντας τὸ κᾶτω
'Ὡς κεί ὀποῦ κουμπόνουνε οἱ ἀνθρώποι τὸν μανδύαν.
Μὲ τᾶγρον στόμα ὁ γίγαντας ἀσχύλητε νὰ σκούζει·
Ραφέλ μαὶ ἄμακ τζαμπὶ ἄλμυ, τί δὲν μποροῦσε
Νὰ βγάλει καὶ γαιούτερον ψαλμοῦς αὐτὸ τὸ τίμας.
Καὶ λέει ὁ Δάσκαλος σκότον· Ψυχὴ κοῦτε, δὲν ἔχεις
Τὴ σάλπιγγα γιὰ νὰ μπορεῖς μαυτὴ νὰ ξεθουμᾶνεις
Ἐὰν ὁ θυμὸς ἢ ἄλλο τι σὲ κυριεύει πῶθον;
Γιὰ στὸ λαιμὸν σου ζήτησε καὶ τὸ λαιρὶ θὲ νᾶθρεις
Ποῦ ἡ σάλπιγγα σου κρέμεται, ψυχὴ ξεμωρημένη
Καὶ λέει σὲ μᾶνα ὁ Δάσκαλος· Πρῶδι εἶται μοναχός,
Εἶνε ὁ Νεβρώδ ἀπ' τῆ Καβὲλ ποῦ γιὰ τὸ φταίξιμό του

έθνική συνείδηση ; — Να στηλιτεύουμε τὰ κακά.

Με αγάπη, με εύλαβεια, με πίστη για τὸ μελλούμενο μεγαλείο τοῦ λαοῦ μας, ποῦ ἀφουνοῦ εἰμαστέ ἀχώριστα μέρη, ἄς τοῦ δείχνουμε τὰ σφάλματά του, τὸ βάρβαρο ὅπου τὸν ὀδηγεῖ ἡ βασιλεία τῆς σημερινῆς διαφθορᾶς, καὶ τῆς κοινωνικῆς ἀναρχίας, ἄς τοῦ ξεσκεπαζοῦμε καθε ἔγκλημα, καθε ψέμα ἐκείνων, ποῦ για κκκή του τύχη τὸν κυβερνοῦν ἀπὸ τᾶλλο μέρος με τὴ γλώσσα του ποῦ πρέπει νὰ τὴν ἀγαπήσει, καὶ ποῦ θὰ τὴν ἀγαπήσει, ἄς τοῦ φανερώνομε τὲς ἀλήθειες γυμνές, ἄς τὸν παιδαγωγοῦμε, ἄς τὸν μορφώνομε στὶς ἐπιστῆμες καὶ στὰ κοινωνικά καθήκοντα, καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπον δύσκολο δὲν εἶνε, ὁ λαὸς μας, ἔχοντας τότες συνείδηση τῆς δυνάμεώς του, νὰ ξεχωρίσει τοὺς λίγους ἐκείνους, ποῦ ἔχουν ὄχι μόνο ἀνώτερη μόρφωση μὰ καὶ αἰσθήματα ἀγνὰ καὶ νοῦ καθάριο, αὐτοὺς νὰ κηρύξει διαλεχτούς του, αὐτοὺς νὰ στήσει διοικητὲς τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας, καὶ οἱ λίγοι τοῦτοι οἱ ἐνάρετοι καὶ οἱ ἀμόλεπτοι, με τὴ βοήθειά του, θὰ πιτύχουν νὰ ἠθικοποιήσουν τὴν τάξην ἐκείνων, ποῦ ἡ τύχη τῆς ἔδωκε προῦμια ὅσα δὲν ἔχουν οἱ πολλοί, καὶ τότες ὁ Ἑλληνισμὸς θὰνε ὅλος πολιτισμένος.

Σ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ δημοσιογραφία θὰνε ἕξια τοῦ προορισμοῦ τῆς. Σ' αὐτὸν τὸν τρόπο θάμαστε οἱ προφῆτες τῆς παλιγγενεσίας προφῆτες, σὰν τοὺς παλῆους Ἰουδαίους, ἀγροικοὶ καὶ στηλιτευτὲς, μὰ χρειαστοὶ σήμερα μάλιστα ὅταν στὸν τόπο μας ἀρχίζει νὰ βγαίνει πρόσωπο ἡ τυραννία καὶ ἡ ἀπολυταρχία, ποῦ τόσο δολερὰ μὰς σιμώνει ὥστε δὲν τὴ καταλαβαίνουμε νὰρχεται ἂν δὲν ἀγρυπνοῦμε, γιατν φορεῖ τὸ προσωπεῖο ἔθνοσωστρας μεταρρύθμισης. Τὰ πρῶτα βήματα ἐγίναν : — ὁ στρατὸς παραδόθηκε στὰ χέρια τῆς δυναστείας, καὶ ἀνοιχτήκε ἡ ἐκλογικὴ περιφέρεια (ἐνῶ ἔπρεπε νὰ γένει τὸ ἐναντίον) για νὰ συστηθοῦν τοπικοὶ τυραννισκοὶ, ποῦ θὰνε δύσκολο καὶ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι ἂν φανῶν νὰ τοὺς ξεθρονίσουν. — Καὶ ὅτι οἱ φόβοι μου δὲν εἶνε ἀβάσιμοι, μὰς τὸ ἀποδείχνει ἀρκετὰ ἡ Κέρκυρα, τὸ πλιὸ πολιτισμένον μέρος τῆς Ἑλλάδας μας, ὅπου ἡ μεγάλη περιφέρεια δὲν εἶχε καταργηθεῖ, ἀφόντις ὁ Τρικούπης τὴν εἶχε πρωτοσυστήσει, καὶ ὅπου μία μεγάλη μειονοψηφία μένει ἀδίκως χωρὶς ἀντιπροσωπεῖα. Ἡ τωρινὴ ὅμως κατὰ

σταση τῆς Κερκυραϊκῆς κοινωνίας, ποῦ σὶ κατοπινὰ γράμματά μου θὰ σὰς τὴν παραστήσω, παραβάλλοντάς τὴν με τὴν κατάστασή τῆς σ' ἄλλες ἰποχές, θὰ μὰς κἀμει νὰ ἰδοῦμε πόση βλάβη ἔφερε στὴν κοινωνικὴ πρόοδο ἡ βασιλεία τῆς τυραννίας.

Ἄς μὴν ἀπατιέται κανένας ἡ αἰτία τῆς ἐσωτερικῆς ἀναρχίας δὲν εἶνε τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμά μας, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ποῦ τὸ καταπατοῦν ποῦ παρέχοντας χάρες ἀσυγχώρητες καὶ παράνομες νοθεύουν τὸ ἔθνικὸ φρόνημα, μακραίνοντας ἔτσι τὲς κακὲς ἡμέρες τῆς πατρίδας μας, καὶ γενόμενοι οἱ ἀληθινοὶ αἰτίοι καθε ἔθνικῆς συμφορᾶς. Δὲ θὰ διωρθώσομε τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνία χτυπώντας τὸ πολίτευμα, ἀλλὰ ἀκολουθώντας τὴν πατριωτικὴν ἐνέργεια ποῦ ἐπερίγραψα, ἀλλὰ θερμαίνοντας ἀκατάπαντα τὸν πατριωτισμὸ τοῦ λαοῦ μας, δυναμώνοντας τὴν πίστη του στὴν παλιγγενεσία, καὶ θάμαστε ἔτσι οἱ πρόγονοι κόσμου δοξασμένοι, οἱ πρόδρομοὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ τῶν ἀνθρώπων ποῦ θὰ γένουν οἱ ἥρωες λυτρωτὲς καὶ καθαρτὲς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποῦ θὰ γνωρίζουν ὅλους τοὺς καημούς, ὅλα τὰ πάθη, ὅλα τὰ κακά τῆς φυλῆς, ποῦ θὰ ξεχωρίζουν τὲς ἀρρώστιας τῆς, καὶ θὰ χτυποῦν ὅπου πρέπει. Πρόδρομοὺς ἴσως εἶδε ἡ Ἑλλάδα, τὸν ἄνθρωπο ποῦ τῆς χρειάζεται ἀκόμα. Ἀλλὰ θάρθει. Καὶ ἂν θέλομε ἔχομε πρόχειρη μίαν ἀναλογία στὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

Τὸ ἔθνος ἐπλανιότου ἀπὸ ψέμα, ἐλάτρευε τὸ εἶδωλο τῆς καθαρεύουσας, μόνον ὅτι ἀπὸ καιρὸ σὶ καιρὸ ἐφαινότου ἕνας ἄνθρωπος, ποῦ ἠρμήνευε τοὺς ὁμοίους του νὰ παραιτήσουν τὴν πλάνην καὶ συχὰ ὁ ἄνθρωπος ἦταν ἀνώτερος, ἐλεγότου Βηλακᾶς, ἐλεγότου Σολωμός, ἐλεγότου Βαλαωρίτης, Πολυλάς, Λασκαράτος καὶ ὅταν ἦρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἀεγένετο ἄνθρωπος ὀνόματι Ἰωάννης καὶ νὰ ὅτι ἐκείνους οἱ σοφοὶ καὶ τεχνίτες δὲν εἶχαν πιτύχει, τοῦτος τὸ κατὰφερε ἄνοιξαν τὰ μάτια τῆς Ρωμιοσύνης, καὶ σήμερα οἱ δημοτικιστὲς ποῦ γράφουν περνοῦν τὴν ἑκατοντάδα, εἶνε οἱ διαλεκτότεροι τῶν Ἑλλήνων, καὶ αὔριο θὰνε περισσότεροι, καὶ σὶ λίγα χρόνια, ζαναλέγω, οἱ Ἕλληνες ὅλοι θὰνε δημοτικιστὲς.

Δὲ μπορεῖ νὰ γένει τὸ ἴδιο καὶ για τὴν Ἑλλη-

νικὴ κοινωνία ; — Πρέπει νὰ τὸ πιστέψουμε καὶ πόσο μία τέτοια πίστη ὠφελεῖ ἕνα ἔθνος, μὰς τὸ δείχνει ἡ ἱστορία τῶν Ἰουδαίων. — Ὁ πολὺπαθος ἐκεῖνος λαὸς, ποῦ δὲν εἶχε τὴ λαμπράδα καὶ τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἑλληνισμοῦ, εἶνε τὸ στόχαστρο τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν πολεμοῦν, ὁ Νάβουχοδανόσορας τὸν μεταφυτεύει στὴ Βαβυλῶνα, οἱ Πέρσες τὸν καταδυναστεύουν, ὁ Ἀλέξανδρος τὸν ὑποτάζει, καὶ τέλος ὁ Τίτος τὸν σκορπίζει σ' ὅλην τὴν Οἰκουμένη. Μὰ ἡ Μεσιανικὴ ἰδέα δὲν τὸν ἀφίνει νὰ χαθεῖ. Σκλαβωμένος ἡ σκορπισμένος ἐλπίζει περιμένει τὸν ἄνθρωπο ποῦ θὰ τὸν ὀδηγήσει στὴ γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, ποῦ θὰ τοῦ ὑποτάξει τοὺς ὀχτροὺς του. Στὴ Βαβυλῶνα οἱ προσφῆτες φωνάζουν : « Ἐρχεται » στὴν Ἱερουσαλήμ, τὲς ἡμέρες τῆς ἀτυχῆς τὸν ἠρμήνευον νὰ μὴν ἀπελπίζεται, καὶ σκλαβωμένος πολλὰς φορὲς πρὶν, γεννάει τοὺς Μακκαδαίους, καὶ ἀλυσσοδεμένος ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους χαρίζει στὴν ἀνθρωπότητα τὸν Ἰησοῦ, τὸ σταυρωμένον προφῆτη, ποῦ ἀπλώνει τὴ Ἰουδαϊκὴ θρησκεία σ' ὅλον τὸν πολιτισμένον κόσμον. Καὶ σήμερα ἐνωμένον τὸν κρατεῖ ἡ Μεσιανικὴ ἰδέα, περισσότερο παρὰ ἡ θρησκεία, ἡ ἐλπίδα πὼς θ' ἀναστηθεῖ μίαν ἡμέρα ὁ Ἰουδαϊκὸς ἔθνομός, καὶ μὴ τὴν ἐλπίδα τούτην οἱ Ἰουδαῖοι προκόβουν στὲς τέχνες καὶ στὲς ἐπιστῆμες, συναζοῦν τὸ χρυσάφι τοῦ κόσμου, παλεύουν με τοὺς ἄλλους λαοὺς για τὰ πρωτεῖα στὸν πολιτισμὸ. Ἄς μείνει ἐδῶ ἀνεξέταχτο ἂν για ὠφέλεια ἢ για ζημία τῶν ἄλλων.

Ὁ Ἑλληνισμὸς εἶνε Μεσιανιστῆς πιστεύει πὼς ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶνε ἀπ' ὅλας ἡ διαλεκτότερη, κα πὼς τιμωριέται μόνο για τὰ σφάλματά τῆς, ἀλλὰ πὼς στὸ τέλος θὰ νικήσει ὅλους τοὺς ὀχτροὺς τῆς, καὶ θὰ ξεπερνάει ὅλα τὰ ἔθνη στὸν πολιτισμὸ. Με τὲς χάρες τότες τῆς ἐπιστῆμης καὶ τῆς τέχνης θὰ κυριαρχήσει πάλι στὴν οἰκουμένη. Ὅταν τὸ Βυζάντιο χάνεται, οἱ ἄγριες εἰκόνας κλαῖν, καὶ ὁ λαϊκὸς ποιητὴς τὲς παρηγορεῖ : —

Σώπασε, Κυρὰ Δέσποινα, καὶ σεῖς κόνες μὴν κλαῖτε Πάλι με χρόνια με καιρούς, πάλι δικὰ σὰς εἶνε.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πιστεύει πὼς θὲ νάρθει ἐκεῖνη ἡ μεγάλη μέρα, πὼς ἴσως εἶνε σιμὰ ἀλλὰ για τοῦτο πρέπει νὰ πιστεύει κα' ὅλας πὼς θὰ μὰς γεννηθοῦν οἱ μεγάλοι στρατηλάτες ποῦ θὰ χτυπήσουν τὰ σκέρια τῶν Τούρκων καὶ τῶν βουρβούλων τους τῶν Βουλγάρων, οἱ μεγάλοι διπλωμάτες ποῦ θὰ κατα-

Μιὰ μόνη γλώσσα σὰν καὶ πρὶν στὸν κόσμον δὲν μιλιέται, Στὸ βρόντο θὰ μιλοῦσαμε μαζὶ του κα' ἔρησέ τον. Γι' αὐτὸνε ἀκατανόητη τοῦ εἶναι καθε γλώσσα Πὼς εἶναι ἀκατανόητη στοὺς ἄλλους ἡ γαλιὰ του. Ἐφύγαμε καὶ στρέφοντας ζερβιά μεγάλο δρόμο Ἐκίμαμε κα' εἰρήκαμε τὸν ἄλλονε κατόπι, Σἀπόσταση μὶς σαῖτις, πιδ φοβερόν καὶ ἄγριον. Ποιὸς μάλιστα τὸν ἴδετε δὲν ἴερω μὰ ἕνα χέρι Τῶς δεμένο ἀπὸ μπροστὰ καὶ τὸ δεξὶ ἀπὸ πίσω Μὲ μιὰ ἀλυτὶδα ποῦ εἶχε τὸν ἀπ' τὸ λαϊκὸ πιασμένον Καὶ τὸ κορμὶ ποῦ φάν' ἄς πέντε φορὲς ζωσμένο. Ἐτούτος ὁ περήφανος ἐτόλμησε, μού εἶπε Ὁ Δάσκαλος, νὰ μεσηρθεῖ με τὸν μεγάλον Δία Καὶ τῶρα νὰ τὶ κέρδισε. Ἐφιᾶλτη τονὲ λένε Καὶ εἶχε κατορθώματα μεγάλα κἀμει τότες Ποῦ φοβηθήκανε οἱ θεοὶ τοὺς γίγαντες καὶ τῶρα Τὰ χέρια του ποῦ σηκώσε δὲν τὰ σαλεύει πιά. Κι' ἐγὼ τοῦ εἶπα, Δάσκαλε, πολὺ θὰ πιθυμοῦσα, Νὰ ἰδῶ μούτὰ τὰ μάτια μου τὸ τριμεγάλον σῶμα Τοῦ Βριάρεω καὶ μὴ πᾶντες : Ὡθ' ἰδοῦμε τὸν Ἄνταϊον Ἐδῶ κοντὰ κα' αὐτὸς μιλάει κα' εἶνε λυμένος, κείνος Μὲς τὸ βυθὸ καθε κακοῦ θὲ νὰ μὰς καταβάσει. Αὐτὸν ποῦ λὲς για νᾶβλεπες, πολὺ μακρὰ τὸν ἔχουν Μὰ εἶναι ἀπαράλλαχτος στὸ σῶμα σὰν καὶ τούτον. Κι' εἶσαι δεμένος, μοναχὰ πιδ ἄγριος στὴ θωριά του. Ποτὲ σαισμάς δὲν τράνταζε πιδ δυνατὰ ἕναν πύργον Σὰν πὼς ὁ Ἐφιᾶλτης σείστηκε σὰν ἄκουσεν αὐτὰ. Ποτὲ μόν' ὁ φοβήθηκα τὸ θάνατο σὰν τότε Κι' ὁ τῶμος θὰ με σκότωνε στὰ σίγουρα ἂν δὲν εἶχα Ἴδεῖ ποῦ αὐτὸν ἀτάλευτον κρατῶσαν τὴ δεσμά. Εἰς τὸν Ἄνταϊο ἐφτάσαμε πηγαίνοντας ποῦ βγαίνει Ἀπ' τὴ σπηλιὰ τὸ σῶμα του μεγάλες πέντε πῆχες

Καὶ χόρια τὸ κεφάλι του. Ὁ Δάσκαλος μου τοῦπε : Ὡθ' ἰδοῦμε τὸν Ἄνταϊον Ἐδῶ κοντὰ κα' αὐτὸς μιλάει κα' εἶνε λυμένος, κείνος Μὲς τὸ βυθὸ καθε κακοῦ θὲ νὰ μὰς καταβάσει. Αὐτὸν ποῦ λὲς για νᾶβλεπες, πολὺ μακρὰ τὸν ἔχουν Μὰ εἶναι ἀπαράλλαχτος στὸ σῶμα σὰν καὶ τούτον. Κι' εἶσαι δεμένος, μοναχὰ πιδ ἄγριος στὴ θωριά του. Ποτὲ σαισμάς δὲν τράνταζε πιδ δυνατὰ ἕναν πύργον Σὰν πὼς ὁ Ἐφιᾶλτης σείστηκε σὰν ἄκουσεν αὐτὰ. Ποτὲ μόν' ὁ φοβήθηκα τὸ θάνατο σὰν τότε Κι' ὁ τῶμος θὰ με σκότωνε στὰ σίγουρα ἂν δὲν εἶχα Ἴδεῖ ποῦ αὐτὸν ἀτάλευτον κρατῶσαν τὴ δεσμά. Εἰς τὸν Ἄνταϊο ἐφτάσαμε πηγαίνοντας ποῦ βγαίνει Ἀπ' τὴ σπηλιὰ τὸ σῶμα του μεγάλες πέντε πῆχες Καὶ χόρια τὸ κεφάλι του. Ὁ Δάσκαλος μου τοῦπε : Ὡθ' ἰδοῦμε τὸν Ἄνταϊον Ἐδῶ κοντὰ κα' αὐτὸς μιλάει κα' εἶνε λυμένος, κείνος Μὲς τὸ βυθὸ καθε κακοῦ θὲ νὰ μὰς καταβάσει. Αὐτὸν ποῦ λὲς για νᾶβλεπες, πολὺ μακρὰ τὸν ἔχουν Μὰ εἶναι ἀπαράλλαχτος στὸ σῶμα σὰν καὶ τούτον. Κι' εἶσαι δεμένος, μοναχὰ πιδ ἄγριος στὴ θωριά του. Ποτὲ σαισμάς δὲν τράνταζε πιδ δυνατὰ ἕναν πύργον Σὰν πὼς ὁ Ἐφιᾶλτης σείστηκε σὰν ἄκουσεν αὐτὰ. Ποτὲ μόν' ὁ φοβήθηκα τὸ θάνατο σὰν τότε Κι' ὁ τῶμος θὰ με σκότωνε στὰ σίγουρα ἂν δὲν εἶχα Ἴδεῖ ποῦ αὐτὸν ἀτάλευτον κρατῶσαν τὴ δεσμά. Εἰς τὸν Ἄνταϊο ἐφτάσαμε πηγαίνοντας ποῦ βγαίνει Ἀπ' τὴ σπηλιὰ τὸ σῶμα του μεγάλες πέντε πῆχες

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΣΗΜΑΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΙΚΟΙ

Α'.

Εἶναι οἱ πρώτες μέρες τοῦ Δεκεμβρίου, κοντὰ στὴ Γιουρανβίλλη. Ὁ στρατὸς ἀνεβαίνει τὴν ἀπότομη ράχην τοῦ βουνοῦ σὰ σκάλα καὶ πατεῖ πάνω στὸ χιόνι, ποῦ ἀντηχάει σὰ μέταλλο κα' ἀστράφτει σὰ διαμαντόσκονη. Ἐκεῖ μακρὰ φαίνεται ἕνα δάσος ἀπὸ σημάδες κα' ἀπὸ ἐλατα ντυμένο δλόασπρα. Στὸ προσκῆνιο, κάτω στὸ ριζοβούνη ὡς τὰ γόνατα στὸ χιόνι τὸ πεζικὸ κρύβεται μες στὰ λακκάματα τῆς γῆς. Τὸ ἵππικὸ στριμώνεται πίσω ἀπὸ τοὺς τοίχους ἐνὸς ὑποστατικοῦ, σὰν πίσω ἀπὸ πρόχωμα.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ψάχνουνε με τὸ βλέμμα τὸν ὀρίζοντα. Ἀκούεται χλαλοή, μὰ δὲ φαίνεται τίποτα. — Πάντα τὸ ἴδιο, μουρμουρίζει θυμωμένα ἕνας